

УДК 81'42:32:821.161.2(092)Донцов
DOI: 10.31558/1815-3070.2025.50.10**ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ПОЛІТИЧНОЇ АНТИТЕЗИ АМЕРИКА ↔ РОСІЯ В
ДИСКУРСИВНО-ТЕКСТОВОМУ ПРОСТОРІ ДМИТРА ДОНЦОВА**

З урахуванням положень екзистенційної прагматики проаналізовано вербалізацію антитези Америка ↔ Росія в дискурсивно-текстовому просторі Д. Донцова. Відтворено суспільне, історичне та культурне тло епохи, що в мовомисленні політика стало базою для формування протиставлень. Виявлено, що основними прийомами омовлення антитези Америка ↔ Росія є прийом аргументації та прийом звернення до авторитетів (інтертекстуальні вкраплення). Доведено, що мовна компетенція, комунікативна спроможність та дієвість політичної мовної особистості Д. Донцова базована на умінні актуалізовувати політтопоніми, які змодельовані через вектори позитиву й негативу, що є основою протиставлень.

Ключові слова: політична антитеза Америка ↔ Росія, вербалізація, дискурсивно-текстовий простір, Дмитро Донцов, екзистенційна прагматика, політтопоніми.

**VERBALISATION OF THE POLITICAL ANTITHESIS
AMERICA ↔ RUSSIA IN THE DISCURSIVE-TEXTUAL SPACE OF
DMYTRO DONTSOV**

With consideration of the principles of existential pragmatics, the verbalization of the America ↔ Russia antithesis in the discursive-textual space of Dmytro Dontsov is analyzed. The social, historical, and cultural background of the era is reconstructed, as it constituted the basis for the formation of oppositions in the politician's linguistic worldview. It is revealed that the main techniques used to verbalize the America ↔ Russia antithesis are argumentative strategies and appeals to authorities (intertextual insertions). It is demonstrated that the linguistic competence, communicative capacity, and effectiveness of Dontsov's political linguistic persona are grounded in his ability to actualize political toponyms modeled through vectors of the positive and the negative, which serve as the foundation of the oppositions.

Keywords: political antithesis America ↔ Russia, verbalisation, discursive-textual space, Dmytro Dontsov, existential pragmatics, politotoponyms.

Постановка наукової проблеми та її актуальність. У контексті антропоцентризму важливим є вивчення інформативної практики мовних особистостей (далі – МО) (політиків, журналістів, науковців, видавців), які дають розуміння світоглядного виміру свого часу, водночас формують власне бачення

Цитування: Микитюк О. Вербалізація політичної антитези Америка ↔ Росія в дискурсивно-текстовому просторі Дмитра Донцова. Лінгвістичні студії Linguistic Studies. 2025. № 50. С. 160–173. <https://doi.org/10.31558/1815-3070.2025.50.10>

Citation: Mykytyuk O. (2025). Verbalizatsiia politychnoi antytezy Ameryka ↔ Rosiia v dyskursyvno-tekstovomu prostori Dmytra Dontsova [Verbalisation of the political antithesis America ↔ Russia in the discursive-textual space of Dmytro Dontsov]. Lihnvistychni studii Linguistic Studies, (50), 160–173. [In Ukrainian]. <https://doi.org/10.31558/1815-3070.2025.50.10>

Статтю опубліковано на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

геополітичних проблем. МО своєрідно впливають на мовну атмосферу суспільства й диктують «моду» на певні висловлювання або ж стають тими постатями, що згодом відтворюють епоху чи ідеологію. Саме за прізвиськом Донцова закріпилася присутність у політичному просторі людей «донцовського типу», а манера письма великого журналіста здобула назву «донцовського» стилю – безкопромислового, точного, енциклопедичного, емоційного, недвозначного, «гострого». У межах політичної лінгвоперсонології, заґрунтованої на комплексному вивченні лінгвофілософського, лінгвокультурологічного, соціального вимірів мовної дійсності, актуальною є потреба опрацювання політичної спадщини Д. Донцова як яскравої феноменальної політичної мовної особистості (далі ПМО) з метою впровадження ідей цієї лінгвоперсони в український простір та за його межами. У теперішній національно-культурній ситуації тексти політика дозволяють простежити формування Української держави, оскільки кожне минуле є уроком для майбутнього. Також Д. Донцов володіє різноманітними знаннями: він доктор права, журналіст, видавець, політик, поліглот (знав 8 мов), ідеолог українського націоналізму, творець покоління «вісниківців», політичний трибун, який власною позицією змінював молоде покоління.

Вивчення ПМО передбачає опис дослідницької методики, напрацювання відповідної метамови, визначення об'єкта й предмета роботи з метою комплексної дескрипції національної лінгвоперсони Д. Донцова. Дискурсивна практика політика відтворює суспільно-політичну дійсність, формує поведінкові моделі реципієнта, імплементує низку ідей у практику спілкування, моделює ідеологічні наративи, що отримують або позитивне схвалення, або цілковите заперечення. Базове місце в мовленні політика належить антитезі.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Синкретизм, що давно став чільним напрямом антропоцентричного вектора в опрацюванні матеріалу, дає розуміння єдності мови й культури, мови й суспільства, мови й політики та є основою для розгляду мовленнєвої практики лінгвоперсони. Ідіостиль певної МО передбачає розуміння лінгвопрагматики як основи взаємодії «автор – читач», що накладена на ситуацію спілкування та відтворює умови вживання мовних засобів у процесі спілкування, знання про наміри й комунікативні вміння адресанта, вплив на читача (про це див.: Бацевич 2010).

Вивчення антитези як дискурсивно-текстової практики та як тропа можливе лише з огляду на аналіз мовної особистості, трактування якої визначив свого часу Л. Вайсгербер: (а) людина розумна (*homo sapiens*), (б) член мовної спільноти і (в) окрема особа (Weisgerber 1964a) (праця «*Muttersprache und Geistesbildung*», українською – «Рідна мова і творення духу») (Weisgerber 1929). Науковець наголошує на духовному світі рідної мови, яка єдина дає «мовну силу» та визначає «мовне життя» (Weisgerber 1964б: 14–15). Розуміння національної особистості відоме і з праць В. фон Гумбольдта (див.: Гумбольдт, 2018), О. Потебні (Потебня 1985) й інших знакових постатей. Теоретичні основи української лінгвоперсонології, категорійний апарат, методологічні принципи, методику вивчення в українському мовознавстві обґрунтував А. Загнітко (див.:

Загнітко 2017). Розуміння комунікативних стратегій та мовних намірів МО принагідно відтворено в дефініціях мовних особистостей, що присутні в українському мовопросторі (Загнітко 2017: 26; Засєкіна, Засєкін 2008: 22; Космеда 2006: 10; Селіванова 2011: 445; Струганець 2012; Папіш 2022а; Романченко 2015 та ін.).

Важливо, що базою для формування політичної лінгвоперсонології є політична лінгвістика (див.: Біскуп 2018; Завальська 2023; Ковалевська 2021; Кондратенко та ін. 2019; Нагорна 2006; Петлюченко 2009), яку Н. Кондратенко, Л. Стрій та О. Билінська пов'язують з античними філософами (Аристотель, Платон, Цицерон), оскільки риторика та політика є навзаєм невіддільними (див.: Кондратенко та ін. 2019: 7, 18). Констатуємо, що політичний дискурсивно-текстовий простір передбачає дескрипцію політичної лінгвоперсони, зокрема Д. Донцова, який є однією з центральних фігур у розбудові самостійної України, відтак є в полі зору українських мовознавців. У науковому просторі аналіз Д. Донцова крізь призму Шевченкового концепту «слово» здійснила І. Фаріон (Фаріон 2012), а лінгвоперсона політика є предметом вивчення О. Микитюк (Микитюк 2022, 2025). Для опису ПМО ґрунтовні матеріали дає літературознавчий, соціолінгвістичний, історичний та інші зрізи дослідження проблеми. Зокрема, ідею духовності, національних традицій, культ героїзму та чести Д. Донцова описав літературознавець О. Баган (Баган 2008). Охарактеризовано також аспекти соціальної комунікації політика (Супрун 2015). Прагматичний вимір Донцового тексту передбачає розгляд історико-політичних напрацювань, що доповнюють та уточнюють політичну лінгвоперсонологію (Дашкевич 2007: 531; Квіт 2013; Сосновський 1974).

Мета дослідження: проаналізувати вербалізацію антитези *Америка ↔ Росія* в дискурсивно-текстовому просторі Дмитра Донцова. Відповідно до поставленої мети **завданням** статті є: а) з'ясувати роль ПМО в аспекті формування антитези; б) виявити прийоми омовлення, на основі яких відбувається смислове наповнення антитези *Америка ↔ Росія*; в) простежити суспільне, історичне та культурне тло епохи, що актуалізоване в наративі політика.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єкт роботи: дискурсивно-текстовий простір ПМО Д. Донцова. Предмет аналізу: політична антитеза *Америка ↔ Росія*, що є відтворенням дієвості політика, його мовомислення, мовної компетентності та комунікативної спроможності.

Опис фактичного матеріалу та методів. Джерельну базу становлять понад 390 творів Д. Донцова, презентовані есеїстикою, аналітикою та рецензіями, що вміщені в 10-томовому виданні праць Д. Донцова (ВТ 1 – ВТ 10) та в знаковій праці «Націоналізм» (Нац.). Фактичний матеріал об'єднує понад 550 контекстів уживання політтопонімів.

У статті застосовано систему загальнонаукових та спеціальних методів. Серед комплексу загальнонаукових методів використано а) метод систематизації, що передбачає впорядкування матеріалу; б) метод індукції та дедукції: дозволяє переходити від загального до конкретного та навпаки й уможливорює вагомість

дослідницького потенціалу; в) метод спостереження як основа для ідеологічного налаштування реципієнтів; г) метод таксономізації (налаштовує на всеохопність в опрацюванні джерельного матеріалу); ґ) історіографічний метод – для врахування історико-культурної ситуації, присутньої в тексті. Щодо системи спеціальних лінгвістичних методів, то послуговуємося методами а) опозитивного аналізу, за допомогою якого зіставляємо політтопоніми в дискурсивно-текстовому просторі Д. Донцова; б) контекстуального аналізу: для розуміння ідіостильових рис політика; в) дискурсивного аналізу: вможливило зобразити «життєвий контекст» мовної практики Д. Донцова.

Наукову новизну дослідження мотивуємо такими чинниками: а) запропоновано уточнювальну дефініцію термінів *політична мовна особистість*, *дієвість*, *дискурсивно-текстовий простір*, *політтопонім*, *політична антитеза*; б) з урахуванням положень екзистенційної прагматики вперше напрацьовано принципи характеристики антитези політтопонімів у дискурсивно-текстовому просторі Д. Донцова.

Теоретична і практична цінність отриманих результатів. Теоретичне значення дослідження полягає в тому, що а) визначено зв'язок політичної лінгвоперсонології з лінгвополітологією (показано особливості вербалізації політичного мислення Д. Донцова), етнолінгвістикою (що базована на лінгвокультурних традиціях); соціолінгвістикою (позаяк знання про довкілля невіддільні від політичної ситуації), дискурслінгвістикою (актуалізовано комунікативну ситуацію в дискурсі політика), лінгвостилістикою (що вможливило опис унікального ідіостилю політика та його мовного новаторства); б) описано самотність моделювання антитези в дискурсивно-текстовому просторі Д. Донцова; в) відтворено роль політика в розбудові мовної картини світу.

Практичне значення роботи передбачає необхідність створення словника мови ПМО Д. Донцова; потребу виховання лінгвопатріотизму та написання монографій і посібників із теорії лінгвоперсонології, політичної лінгвістики, лінгвостилістики. Також джерельна база може слугувати підложжям для напрацювання антології про мовну картину світу діячів міжвоєнного часу та створення корпусу текстів української публіцистики.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів дослідження. У політичній ситуації сьогодення варте уваги сконденсоване тлумачення МО в І. Фаріон: «Мовна особистість – мовний фокус світогляду епохи» (Фаріон 2015: 96). Це трактування МО опирається на суспільно-політичний фактор, оскільки, на думку А. Кримського, мовознавство «може й повинне стати формою національного радикалізму, базою українського сепаратизму» (Павличко 2000: 241). З огляду на предмет дослідження вважаємо за доцільне актуалізувати дефініцію ПМО, бо життя людини невіддільно мотивоване суспільно-політичним устроєм кожної держави. Отже, *політична мовна особистість* – це особистість, що власною дієвістю впливає на політичний простір через свої ідеї; акцентує на позиції політичних опонентів, продукує політичні судження, відзначається власними національно-ментальними характеристиками. *Дієвість*

ПМО (або *агентивність*, від лат. *agere* – ‘приводити в рух, тобто здатність людини спричиняти зміни в бутті) різновекторно вивчаємо на основі світоглядного, етнокультурного, суспільно-територіально компонентів, які цілісно формують мовну картину світу. *Мовленнєва дієвість Д. Донцова* – це портретування картини світу через ментальну призму, що відтворює власний світогляд, світобачення та світовідчуття, є свідченням неповторності мислення політика, його мовного паспорту.

Лінгвопрагматичний підхід в опрацюванні політичного дискурсу О. Волков називає екзистенційною прагматикою, що «в змозі виявити своєрідність дискурсу щодо сенсів, які виражаються в ньому; ці сенси не тільки виражаються, а й впливають на вчинки, дії, оцінки, ставлення, тобто мають прагматичне значення, іншими словами, визначають існування суб’єкта» (Волков 2010: 4). У роботі послуговуємося терміном **дискурсивно-текстовий простір**, що мотивований поняттями *дискурс* і *текст*. Осмислюючи діяльність ПМО Д. Донцова на тлі політичної ситуації того часу (дискурс), зокрема аналізуємо й сильну та слабку текстові позиції політичних антропонімів. Щодо дефініції, то **дискурсивно-текстовий простір** – це ідеологічно оформлена мовленнєва діяльність лінгвоперсони, що номінує особливості розгортання вербалізованої реальності як послідовності дій (дієвості) у їх зіткненні (дискурс) внаслідок системи взаємодій і взаємозалежностей.

Маркерами дискурсивно-текстового простору ПМО є прецедентні назви (антропоніми й топоніми), що набувають статусу політонімів у політичних текстах за умови презентації пропагандистських ідей чи формування політичних альянсів. У роботі акцентуємо на **політтопонімах (політичних топонімах, топонімах політичного простору)**, що номінують історичне та духовне минуле українців, є вербалізаторами геополітичної ситуації, носіями оцінної інформації та об’єднавчим елементом тексту. Серед топонімів дискурсивно-текстового простору Д. Донцова ідеологічно стрижневими є політтопоніми *Україна, Росія (Московія, Московщина), Америка*.

Лінгвофілософія Д. Донцова побудована на актуалізації протиставлень, що змодельовані через **антитезу**, яку розуміємо як стилістичну фігуру мовлення та конструкт дискурсивної практики, що дозволяє досягти комунікативної мети, є важливим аргументаційним мовним засобом. У політичному просторі сам автор власні протиставлення номінує *антитезою* (ВТ 8: 270) та *антагонізмом* (ВТ 8: 52) (пор. також: *контраст* (Франко 1981: 67), *мовна опозиція* (Серажим 2003: 18], *семіотичний анклав* (Есо 1979: 272)). Перший бібліограф М. Сосновський писав, що «словник Донцова не знає інших кольорів, крім “чорного” й “білого”, в нього немає ніякої градації, ніяких “сірих” проміжків між тими кольорами» (Сосновський 1974: 162). Така позиція ПМО Донцова стала поштовхом для формування його політичного мовомислення. Уся стильова індивідуальність Д. Донцова сфокусована на політичному житті країни, для відтворення якого використано антитези, що є назвами політичних понять, поглядів політика, антропонімів, тварин, сакральних реалій, історичного періоду та топонімів, на яких зосереджуємо свою увагу. Антитеза (як явище мовної практики) поширена

в мовознавстві, проте політичний простір Д. Донцова вимагає уточненої дефініції цього терміна в аспекті політичного простору. Вважаємо, що *політична антитеза* – це «мовний конструкт, фокус якого відтворює політичну ситуацію, пропущену крізь призму досвіду та інтелектуалізму ПМО, має відповідний вплив на аудиторію та суспільно-політичну ситуацію, відтворює державницьку політику МО, демонструє ідеологічні, політичні протиріччя, тип опозиції, але водночас – це відповідна стилістична фігура мови, що збагачує її систему новими образами та асоціаціями» (Микитюк 2025: 102).

Чільним елементом ілюстрації поглядів ПМО є політична топонімна антитеза, що є текстотвірною одиницею мовної практики Д. Донцова. Уживана в сильній текстовій позиції (наприклад, назви текстів «*Росія чи Європа?*», «*Москва і Захід*», «*Відень і Київ*»), політична антитеза дає чітку установку на амбівалентність поглядів і є основою авторської дієвості для досягнення комунікативної мети. Політична антитеза часто побудована на антонімії, проте наголошуємо, що топоніми політичного простору Д. Донцова, не входячи в антонімні зв'язки, творять антитезу.

Вербалізацію політтопонімів у дискурсивно-текстовому просторі ПМО Д. Донцова простежуємо на основі антитези *Америка ↔ Росія*, що моделює узагальнювальний образ обох держав, дозволяє відтворити їхні специфічні риси й актуалізована завдяки використанню прийомів (1) аргументації та (2) звернення до авторитетів (інтертекстуальні вкраплення). Оцінні смисли, які формує антитеза, скеровують на позитив та негатив і відсутність градуальної шкали оцінки (див. про це: Космеда та ін. 2010: 77).

1. Самобутня топонімна антитеза *Америка ↔ Росія* в політичному просторі Д. Донцова зазвичай базована на синкретичному прийомі аргументації.

Політичний аспект аналізованої антитези вербалізовано через відтворення цілковито різної ментальності Америки й Росії, що пояснено суспільним, культурним, соціальним і географічним чинником. Політик стверджує, що життя в несхожих континентах створило специфічний спосіб мислення, тому англо-американці мають «за головний засіб акції свободу», а суть Росії – це *рабство*. Також різна ментальність породила протилежні етноспецифічні ознаки, відтак «між сими культурами нам треба вибирати» (ВТ 2: 285). Як вислід Д. Донцов зазначає: в Америці «під маскою матеріалізму ховається глибокий ідеалізм» ↔ в Росії відомий «ідеалізм, який не ховається, який залізає з чобітьми в душу і кричить про себе на перехрестях» (ВТ 2: 284). Аргументація в ідіостилі політика підсилена вживанням політичних понять *матеріалізм* (або *глибокий ідеалізм*) (це Америка) та ↔ на протилежному боці начебто *ідеалізм* Росії, який доповнений антропометафорою *залізати в душу*, що вможливорює негативне сприйняття такого напрямку. Принагідно варто зауважити, що топонімна антитеза в дискурсивно-текстовому просторі політика жодного разу не змодельована через прийом констатації назв, який характерний для політичних понять (*націоналізм ↔ матеріалізм* (Нац.: 46); *націоналізм ↔ соціалізм* (Нац.: 20), бо ці лексеми вже є маркерами певного руху, напрямку, течії.

Політичний простір Д. Донцова містить багатоаспектні характеристики щодо розуміння нації в Росії та в Америці. Це омовлено як «*різниця між двома нормами цивілізації*», оскільки Америка «*визнає свої зобов'язання*», Росія (цей політтопонім творить антитезу) «*не визнає свої зобов'язання*» (ВТ 5: 213) (заперечна частка *не* підсилює сказане). Американський спосіб життя в наративі політика пояснено уточнювальними смислами 'безпека', 'свобода', 'закон', 'порядок'. Відтак зрозуміти *Московію (Росію)*, що пропагує ненависть до людей, подив щодо цивілізації, завойовництво (чи грабіж) і рабство, вкрай складно для цивілізованих народів, тому така небезпечна ця країна, якої здавна Америка та Європа бояться через її жорстокість.

Механізм аргументації топонімної політичної антитези *Америка ↔ СРСР* (Росія оголосила себе наступницею СРСР) Д. Донцов підсилює різноманітними прийомами, наприклад, лексемою *ідеал*, що належить до урочистої лексики, кольоролексемою *рожевий* (йдеться про кольори), що в переносному значенні є вказівником чогось незатьмареного, світлого, радісного, сподіваного. У підсумку текст політика моделює таке розуміння двох держав: а) *ідея* (це Америка) ↔ «*найпідліша дійсність, яку для самоодурення перемальовують у рожеві кольори*» (це СРСР); б) *ідеал свободи* (Америка) ↔ *спокій* (СРСР); в) «*бажання змінити, хоч би ціною страшного лихоліття, немиле сучасне*» (Америка) ↔ «*апотеоза сучасного зі страху перед можливими пертурбаціями*» (СРСР); г) «*політика провідників, що думають про націю в теперішнім і в майбутнім*» (Америка) ↔ «*політика політичного міщанина, для якого пересунення одного мебля в покою є катастрофою*» (СРСР) (ВТ 3: 47).

Топонімна антитеза *Америка ↔ Росія* в ПМО Д. Донцова часто аргументована множинними вказівками на стрижневі ознаки соціального життя в Америці та в Росії. Щодо матеріальних цінностей, то Америка – це «*велика погорда до тілесного, до вигоди*». Антитезою є Росія, оскільки стремить «*до вигоди і до задоволення тілесного*» (ВТ 2: 284). Цей рівень доповнює метафора *маска гонитви*, що створює образ машкари, якою обидві країни прикривають для стороннього ока своє обличчя у світі, тому політик Д. Донцов це номінує як *маска гонитви за добробутом* (це Америка) ↔ *маска фразерства* (Росія). Наступні антитези теж стосуються розуміння матеріального й морального рівнів цих країни, що через політтопоніми *Америка ↔ Росія* змодельовані як відмінні смисли: 'культ енергії' ↔ 'культ неробства'; 'виконання обов'язку' ↔ 'щоб нас звільняли від обов'язку', 'незнищенна віра в успішність власного зусилля' ↔ 'фаталістична «віра», що головою муру не проб'єш'; 'безоглядний оптимізм' ↔ 'і східний фаталізм' (ВТ 2: 284). Основою аргументації в політика може бути одна й та сама лексема, що уточнена або різними епітетами (*незнищенна – фаталістична* (віра)); або контекстуальними антонімами (*виконання – звільнення* (від обов'язку)). Також різне сприйняття омовленого творить антитеза, що побудована на протиставленні обох слів: *безоглядний – східний, оптимізм – фаталізм* (*безоглядний оптимізм ↔ східний фаталізм*).

Вербалізація топонімної політичної антитези *Америка ↔ Росія* часто відбувається через перелічення ознак відмінного способу життя цих країн,

наприклад, велич, стремління примножити свою культуру характерне для Америки, а невміння цінувати високі ідеали притаманне Росії, що актуалізовано як а) *рух ↔ відпочинок*; б) *«стриманість і позірна зимність» ↔ «кохаються в п'яних поцілунках і в вивертанню перед першим стрічним на другий бік цілої душі»*; в) *«суворі правила життя і суворі вимоги від людини, ставлені суворою культурою» ↔ «ненавидимо сю культуру»*, *«нам дорожча ся філософія недолуг»*; г) *«мужність в нещастю і завзятість в біді» ↔ «паніка по кожному ударі»*; ґ) *«американська щирість і безпосередність» ↔ «нудна церемоніальність і дріб'язкова образливість»*; д) *«американський догматизм» ↔ «освячені віками хитання справа наліво»*; е) *«віра в себе і любов до життя» ↔ «зневіра і панікерство»*; є) *«демократія, щоб усе низьке стало високим» ↔ «плебейська заздрість до всього, що над нами»*; ж) *«національна гордість янки» ↔ «отруйне повітря інтернаціоналізму»* (ВТ 2: 285).

Отже, в мовомисленні Д. Донцова акцентовано на потребі вчитися від окцидентальної культури, принаймні політик пропонує пізнати американський спосіб життя, щоб вміти сформувати свою національну окремішність.

2. Аналіз власної позиції у дискурсивно-текстовому просторі підсилено вказівкою на авторитети, у підсумку інтертекст дає читачам прізвища діячів, яких Д. Донцов цитує і думки яких вважає вартими уваги.

Текст Д. Донцова «Дух американізму» філігранно розставляє по різні боки американця та росіянина. Політик цитує працю «Демократія в Америці» А. Токвіля і характеризує суспільно-політичний уклад, що вагомий для актуалізації праці й дієвості американця, дає розуміння минулого, яке впливає на теперішнє, враховує судову та управлінську систему й на основі доступної інформації вербалізує образ росіянина. У висліді історичний екскурс, який зробив А. Токвіль, Д. Донцов накладає на власне трактування Росії і росіянина й подає це топонімною антитезою *Америка ↔ Росія*. Отже: а) *боротьба з переешкодами, ставленими природою* (Америка, дієвість американця) ↔ *боротьба з людьми* (це Росія, дієвість росіянина); б) *поборює пустиню і варварство* (американець) ↔ *поборює цивілізацію* (росіянин); в) *(важливий) леміш працівника ↔ вояцький меч*; г) *акція свободи ↔ рабство*. У тексті це підсилено морфологічними характеристиками, оскільки зворотно-середній стан (*доконуються*) є виразником того, що все в Америці відбувається з волі людини, натомість росіянин усе лише *«робить»* (це теперішній час, недоконаний вид), тобто дія може бути незавершеною: *«Завоювання американця доконуються лемішем працівника, росіянин робить свої вояцьким мечем; один має за головний засіб акції свободу, другий – рабство»* (ВТ 2: 275). Неосяжним в психологічному аспекті є розуміння злочинця в Америці та в Росії, про що теж говорить американець А. Токвіль. Д. Донцов розмірковує про законодавчий устрій цієї країни. Зокрема, порушників порядку в Америці переслідують, карають, судять, позаяк *«злочинець є ворог людського роду, він має проти себе всіх і буває виданий трибуналові або лінчований»* (ВТ 2: 278). Антитезою є показ злочинця в Росії, оскільки в цій країні *«злочинець – се “нещасненький”, якому симпатизують у*

його боротьбі з владою» (ВТ 2: 278). Лексема «нешасненький», ужита в Д. Донцова, створює саркастичний ефект, що притаманний його ідіостилю.

Вербалізуючи московку (росіянку), Д. Донцов наводить прізвище російського діяча А. Каменського, який назвав свою співвітчизницю «ні зм'я, ні корова». Прикметно, що називання плазуна, вкритого лускою, та великої парнокопитної тварини, що творить образ росіянки, викликає огиду в ставленні до жінки в Московії. Антитезу американська жінка ↔ російська жінка (що є складником антитези Америка ↔ Росія) в ідіостилі політика описано через вектори «позитив» – «негатив». Американка неодноразово омовлена завдяки лексемі «фреспект», що номінує шану й повагу до жінки як людини з «дуже розвиненим почуттям дійсності й активності» (ВТ 2: 281). По інших бік маємо «низькосортний “демонізм” росіянок» (ВТ 2: 281). Уточнення щодо американської жінки формують повторювальні заперечення (частка *не*), що ампліфіковано посилюють розуміння прецедентної назви: «*Ні гетера, ні гаремна вродливиця; або (термінологія А. Каменського) – ні зм'я, ні корова*». Розлогий опис американки і однобічний росіянки – це відтворення мовомислення Д. Донцова, який засуджує зневагу до жінки в Московії.

Вміщення до тексту Д. Донцова прізвища українця за походженням М. Гоголя стало завершальним акордом моделювання топонімної антитези Америка ↔ Росія, що сформована на основі трьох домінант, кожна з яких підсилює попередню. Д. Донцов у цьому випадку моделює антитезу за висхідною композицією: починає від специфіки економіки, далі говорить про дисципліну праці й завершує національними пріоритетами. У підсумку в ідіолекті політика нанизано три ряди антитез: (перший) «Америка – економічна і фінансова диктаторка світу, де життєвий стандарт робітника є недосяжним ідеалом для соціалістичного пролетаря», по інший бік Росія, яку зображено через таку характеристику: «*нужда, безпритульні діти, безробіття і за найменшої кризи – рука, витягнена на жебри до погороджуваного капіталізму*» (ВТ 2: 277). Другий ряд антитези: інтенсифікація виробництва (Америка) та знищення дисципліни праці, здеморалізування, крайнє зубожіння робітництва (Росія). У висліді третій ряд антитези: збагачення цілої нації (Америка) та намагання Росії замаскувати гарними фразами своє нікчемство, бажання здивувати світ, проте це не має нічого спільного з духом американізму, оскільки результатом розвою є лише «гоголівська “тройка”!» (ВТ 2: 278). Сатиричне омовлення гоголівської «тройки», що презентована в «Мертвих душах», є зневажливим розумінням Росії, яка мчить в прірву.

Висновки. У дискурсивно-текстовому просторі Д. Донцова політична антитеза є дієвим елементом і своєрідним «кодом» полеміки з Д. Донцова з опонентами. Актуалізація топонімної антитези – це ознака ідіостилю політика, самобутня риса його мовотворчості, ілюстратор ідеології, презентант політичних наративів та відтворення мовної картини світу. У розглядуваному дискурсивно-текстовому просторі політика антитеза підпорядкована чіткій меті: викрити ворога, щоб побудувати самостійну Україну.

Основою для моделювання топонімної антитези *Америка ↔ Росія* є суспільно-політичне та історико-культурне тло епохи, що завдяки мовній компетентності політика стало відтворенням його мовленнєвої дієвості. Прагматична результативність текстів ПМО Д. Донцова своєрідно прочитується через уявний плюс та мінус, тому кожна подія чи явище розгортає приховані смисли, які дають розуміння герметичного тексту, що ілюструє політичний етап життя автора.

Стиль Д. Донцова завжди однозначний і чітко вмотивований, а антитеза є засобом-фаворитом його мовної практики. Моделювання топонімної політичної антитези *Америка ↔ Росія* в ідіостилі Д. Донцова відбувається завдяки використанню прийому аргументації та прийому покликання на авторитети, водночас автор застосовує низку синкретичних засобів (емоційно-експресивну лексику, політичні поняття, кольоролексеми, фразеологізми, морфологічні засоби). Стратегія Д. Донцова – зробити текст максимально впливовим, тому констатація діаметральних думок збуджують уяву, фокусують на істотному. Усі антитези дають оцінку зображуваному та формують візію Д. Донцова щодо майбутнього України і світу.

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі такі: а) на основі текстів політика Д. Донцова описати політичну антитезу *Америка ↔ Україна*, що є «практичним посібником» з утвердження власної держави; б) напрацювати концепцію словника мови Д. Донцова.

Література

1. Баган, О. Р. Поміж містикою і політикою (Дмитро Донцов на тлі української політичної історії першої половини XX ст.). Київ: УВС ім. Ю. Липи, 2008.
[Bahan, O. R. (2008). Pomizh mistykoyu i politykoyu (Dmytro Dontsov na tli ukrayins'koyi politychnoyi istoriyi pershoyi polovyny XX st.) [Between mysticism and politics (Dmytro Dontsov against the background of Ukrainian political history of the first half of the 20th century)]. Kyiv: UVS im. Yu. Lypy (in Ukr.).]
2. Бацевич, Ф. С. Нариси з лінгвістичної прагматики : монографія. Львів: ПАІС, 2010.
[Batsevych, F. S. (2010). Narisy z lnhvistychnoi prahmatyky [Essays on Linguistic Pragmatics]. Lviv: PAIS (in Ukr.).]
3. Біскуп, І. П. Філософія, суспільство, мова : монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2018.
[Biskub, I. P. (2018). Filosofiya, suspil'stvo, mova [Philosophy, Society, Language]. Luts'k: Vezha-Druk (in Ukr.).]
4. Гумбольдт, В. Про національний характер мов. *Український світ*. 2018. URL <https://ukrsvit1.com.ua/kultura/vykhovannia-j-osvita/roland-pich-vilhelm-fon-humboldt-pro-zv-iazok-mizh-natsionalnym-kharakterom-i-natsionalnoi-movoiu.html>
[Humboldt, V. (2018). Pro natsionalnyi kharakter mov [On the national character of languages]. In : *Ukrainskyi svit* [Ukrainian world]. Available at : <https://ukrsvit1.com.ua/kultura/vykhovannia-j-osvita/roland-pich-vilhelm-fon-humboldt-pro-zv-iazok-mizh-natsionalnym-kharakterom-i-natsionalnoi-movoiu.html> (in Ukr.).]
5. Дашкевич, Я. Дмитро Донцов і боротьба довкола його спадщини. *Постаті: Нариси про діячів історії, політики, культури*. Львів: Піраміда, 2007. С. 525–534.
[Dashkevych, Ya. (2007). Dmytro Dontsov i borotba dovkola yoho spadshchyny [Dmytro Dontsov and the struggle over his legacy]. In : *Postati: Narysy pro diiachiv istorii, polityky,*

- kultury [Figures: Essays on figures of history, politics, and culture]*. Lviv: Piramida, 525–534 (in Ukr.).]
6. Завальська, Л. В. Президентський дискурс як вияв політичної комунікації: сутнісні характеристики. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород: Вид-ий дім «Гельветика», 2023. Вип. 30. С. 26–31.
[Zavalska, L. V. Prezydentskyi dyskurs yak vyiv politychnoi komunikatsii: sutnisni kharakterystyky [Presidential discourse as a manifestation of political communication: essential characteristics]. In : *Zakarpatski filolohichni studii [Transcarpathian Philological Studies]*. Uzhhorod: Vyd-yi dim “Helvetyka”. Vyp. 30, 26–31 (in Ukr.).]
 7. Загнітко, А. П. Теорія лінгвоперсонології : монографія. Вінниця: Нілан-Лтд, 2017.
[Zahnitko, A. P. (2017). Teoriya linhvopersonolohiyi [Theory of Linguopersonality]. Vinnytsya: Nilan-Ltd (in Ukr.).]
 8. Засєкіна, Л. В., Засєкін, С. В. Психолінгвістична діагностика. Луцьк: РВВ «Вежа», 2008.
[Zasiekina, L. V., Zasiakin, S. V. (2008). Psykholinhvistychna diahnostyka [Psycholinguistic diagnostics]. Lutsk: RVV “Vezha” (in Ukr.).]
 9. Квіт, С. М. Дмитро Донцов: ідеологічний портрет. Львів: Галицька видавнича спілка, 2013.
[Kvit, S. M. (2013). Dmytro Dontsov: ideolohichnyy portret [Dmitry Dontsov: ideological portrait]. Lviv: Halyts'ka vydavnycha Spilka (in Ukr.).]
 10. Ковалевська, А. В. Політичний патогенний мегадискурс: алгоритм нейтралізації: автореф. дис. ... докт. філол. наук. Одеса, 2021. 40 с.
[Kovalevska, A. V. (2021). Politychnyi patohennyi mehadyskurs: alhorytm neitralizatsii [Political pathogenic megadiscourse: neutralization algorithm]. Extended abstract of the dissertation for the degree of Doctor of Philology (in Ukrainian). Odesa. 40 (in Ukr.).]
 11. Кондратенко, Н., Стрій, Л., Билінська, О. Лінгвопрагматика політичного дискурсу: типологія мовленнєвих жанрів : монографія. Одеса: Астропринт, 2019. 236 с.
[Kondratenko, N., Strii, L. & Bylinska, O. (2019). Linhvoprahmatyka politychnoho dyskursu: typolohiia movlennievkykh zhanriv [Linguopragmatics of political discourse: typology of speech genres]. Odesa: Astroprynt. 236 (in Ukr.).]
 12. Космеда, Т. Комунікативна компетенція Івана Франка: міжкультурні, інтерперсональні, риторичні виміри. Львів: ПАІС, 2006.
[Kosmeda, T. (2006). Komunikatyvna kompetentsiia Ivana Franka: mizhkulturni, interpersonalni, rytorychni vymiry [Ivan Franko's communicative competence: intercultural, interpersonal, rhetorical dimensions]. Lviv: PAIS. (in Ukr.).]
 13. Космеда, Т. А., Плотнікова, Н. В. Лінгвоконцептологія: мікроконцептосфера СВЯТКИ в українському мовному просторі : монографія. Львів: ПАІС, 2010. 408 с.
[Kosmeda, T. A. & Plotnikova, N. V. (2010). Linhvokontseptolohiia: mikrokontseptosfera SVIATKY v ukrainskomu movnomu prostori [Linguoconceptology: microconceptosphere of HOLIDAYS in the Ukrainian linguistic space]. Lviv: PAIS. 408 (in Ukr.).]
 14. Микитюк, О. Лінгвоперсона Дмитра Донцова як фокус розуміння максими «характер». *Збірник Матице српске за славистику*. Нови Сад : Матица српска, 2022. Vol. 102. Р. 411–425.
[Mykytiuk, O. (2022). Linhvopersona Dmytra Dontsova yak fokus rozuminnia maksymy “kharakter” [Dmytro Dontsov's linguopersona as a focus for understanding the maxim “character”]. In : *Zbornyk Matytse srpske za slavystyku [Proceedings of the Matica Srpska for Slavic Studies]*. Novy Sad : Matytza srpska. Vol. 102, 411–425 (in Ukr.).]
 15. Микитюк, О. Політична лінгвоперсонологія: феномен мовної особистості Дмитра Донцова: дис. ... докт. філол. наук: 10.02.01. Одеса, 2025. 475 с.
[Mykytiuk, O. (2025). Politychna linhvopersonolohiia: fenomen movnoi osobystosty Dmytra Dontsova: dys. ... dokt. filol. Nauk [Political Linguistic Personality: The Phenomenon of Language Personality Dmitry Dontsov: Dissertation ... Doctor of Philology]. Odesa (in Ukr.).]
 16. Нагорна, Л. Політична лінгвістика: стан і статус. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2006. Вип. 30 (2). С. 160–168.

- [Nahorna, L. (2006). Politychna linhvistyka: stan i status [Political linguistics: state and status]. In : *Naukovi zapysky Instytutu politychnykh i etnonatsionalnykh doslidzhen im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy* [Scientific notes of the I. F. Kuras Institute of Political and Ethno-National Studies of the NAS of Ukraine]. Vyp. 30 (2), 160–168 (in Ukr.).]
17. Павличко, С. Націоналізм, сексуальність, орієнталізм: Складний світ Агатангела Кримського. Київ: Вид-во Соломії Павичко «Основи», 2000.
[Pavlychko, S. (2000). Natsionalizm, seksualnist, orientalizm: Skladnyi svit Ahatanhela Krymskoho [Nationalism, Sexuality, Orientalism: The Complex World of Agathangel Krymsky]. Kyiv: Vydavnytstvo Solomii Pavychko “Osnovy” (in Ukr.).]
18. Папіш, В. Багатоаспектне дослідження мовної особистості: актуалізація психолінгвістичних параметрів. *Slavia orientalis*. Warszawa, 2022. Т. LXXI. № 4. С. 835–849.
[Papish, V. (2022). Bahatoaspektne doslidzhennia movnoi osobystosti: aktualizatsiia psykholinhvistychnykh parametriv [Multiaspect research of linguistic personality: actualization of psycholinguistic parameters]. In : *Slavia orientalis*. Warszawa. Vol. LXXI. № 4, 835–849 (in Ukr.).]
19. Петлюченко, Н. В. Харизматика: мовна особистість і дискурс : монографія. Одеса: Астропринт, 2009.
[Petliuchenko, N. V. (2009). Kharyzmatyka: movna osobystist i dyskurs [Charismatics: linguistic personality and discourse]. Odesa: Astroprynt (in Ukr.).]
20. Потебня, О. Естетика і поетика слова : збірник. Київ : Мистецтво, 1985.
[Potebnia, O. (1095). Estetyka i poetyka slova : zbirnyk [Aesthetics and poetics of the word : a collection]. Kyiv : Mystetstvo (in Ukr.).]
21. Романченко, А. П. Мовна особистість як інтердисциплінарний об’єкт досліджень. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологічна*. Острог, 2015. Вип. 58. С. 117–119.
[Romanchenko, A. P. (2015). Movna osobystist yak interdystsyplinarnyi obiekt doslidzhen [Linguistic personality as an interdisciplinary object of research]. In : *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu “Ostrozka akademiia”. Serii: Filolohichna* [Scientific Notes of the National University “Ostroh Academy”. Series: Philological]. Ostroh. Vyp. 58, 117–119 (in Ukr.).]
22. Селіванова, О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2011.
[Selivanova, O. O. (2011). Linhvistychna entsyklopediia [Linguistic encyclopedia]. Poltava : Dovkillia-K (in Ukr.).]
23. Серажим, К. С. Дискурс як соціолінгвальний феномен сучасного комунікативного простору (методологічний, прагматико-семантичний і жанрово-лінгвістичний аспекти: на матеріалі політичного різновиду українського масово-інформаційного дискурсу): автореф. дис. ... докт. філол. наук. Київ, 2003. 32 с.
[Serazhym, K. S. Dyskurs yak sotsiolinhvalnyi fenomen suchasnoho komunikatyvnoho prostoru (metodolohichniy, prahmatyko-semantychnyi i zhanrovo-linhvistychnyi aspekty: na materiali politychnoho riznovydu ukrainskoho masovo-informatsiinoho dyskursu) [Discourse as a sociolinguistic phenomenon of the modern communicative space (methodological, pragmatic-semantic and genre-linguistic aspects: based on the material of the political variety of Ukrainian mass-information discourse)]. Extended abstract of the dissertation for the degree of Doctor of Philology (in Ukrainian). Kyiv, 32 (in Ukr.).]
24. Сосновський, М. Дмитро Донцов – політичний портрет: З історії розвитку ідеології українського націоналізму. Нью-Йорк–Торонто: Бібліотека українознавства. Т. 33. 1974.
[Sosnovskiy, M. (1974). Dmytro Dontsov – politychnyi portret: Z istorii rozvytku ideolohii ukrainskoho natsionalizmu [Dmytro Dontsov – a political portrait: From the history of the development of the ideology of Ukrainian nationalism]. Niu-York–Toronto: Biblioteka ukrainoznavstva. Vol. 33 (in Ukr.).]
25. Струганець, Л. Поняття «мовна особистість» в україністиці. *Культура слова*. Київ, 2012. Вип. 77. С. 127–133.

- [Struhanets, L. (2012). Poniattia “movna osobystist” v ukrainistytsi [The concept of “linguistic personality” in Ukrainian studies]. In : *Kultura slova [Culture of the word]*. Kyiv, 2012. Vyp. 77, 127–133 (in Ukr.).]
26. Супрун, Л. В. Кваліфікатив «національний» у контексті вісниківської публіцистики Д. Донцова. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Філологія*. 2015. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». Вип. 15(1). С. 158–161.
[Suprun, L. V. (2015) Kvalifikatyv “natsional’nyy” u konteksti visnykivs’koyi publitsystyky D. Dontsova [The qualification “national” in the context of D. Dontsov’s journalistic journalism]. In : *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu [Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Philology]*. Odesa: Helvetica Publishing House. Vyp. 15(1), 158–161 (in Ukr.).]
 27. Фаріон, І. Суспільний статус староукраїнської (руської) мови у XIV–XVII століттях: мовна свідомість, мовна дійсність, мовна перспектива : монографія. Львів: Видавництво Львів. політехніки, 2015.
[Farion, I. (2015). Suspilnyi status staroukrainskoi (ruskoi) movy u XIV–XVII stolittiakh: movna svidomist, movna diisnist, movna perspektyva [The social status of the Old Ukrainian (Russian) language in the 14th–17th centuries: linguistic consciousness, linguistic reality, linguistic perspective]. Lviv: Vydavnytstvo Lviv. politekhniky (in Ukr.).]
 28. Фаріон, І. Д. Шевченків концепт «слово» у рецепції Дмитра Донцова. *Добірка мовних плакатів з брошурою-вкладкою «Слово – меч духовний»*. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. С. 10–32.
[Farion, I. D. (2012). Shevchenkiv kontsept “slovo” u retseptsii Dmytra Dontsova [Shevchenko's concept of “word” in the reception of Dmytro Dontsov.]. In : *Dobirka movnykh plakativ z broshuroiu-vkladkoiu “Slovo – mech dukhovnyi” [A selection of language posters with the insert brochure “The Word is the Sword of the Spirit”]*. Lviv: Vydavnytstvo L’vivs’koyi politekhniky, 10–32 (in Ukr.).]
 29. Франко, І. Я. Із секретів поетичної творчості. *Зібрання творів: у 50-ти т.* Київ: Наукова думка, 1981. Т. 31. С. 45–119.
[Franko, I. Ya. (1981). Iz sekretiv poetychnoyi tvorchosti [From the secrets of poetic creativity]. In : *Zibrannia tvoriv: u 50-ty t. [Collected works: 50 volumes.]*. Kyiv: Naukova dumka, Vol. 31, 45–119 (in Ukr.).]
 30. Eco, U. (1979). *A Theory of Semiotics*. Bloomington: Indiana University Press (in English).
 31. Weisgerber, L. (1964a). *Das Menschheitsgesetz der Sprache*. 2 Auflage. Heidelberg: Quelle & Meyer (in German).
 32. Weisgerber, L. (1929). *Muttersprache und Geistesbildung*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht Verlag (in German).
 33. Weisgerber, L. (1964b). *Sprache und geistige Gestaltung der Welt*. In : *Didaktik in der Lehrerbildung*. Weinheim: Beltz, 5-16 (in German).

Використані джерела та їхні скорочення

- ВТ 1 – ВТ 10 : Донцов, Д. Вибрані твори: у 10 т. Т. 1–Т. 10 / Упоряд., післям., комент. О. Баган. Дрогобич: Відродження, 2011–2016.
[ВТ 1 – ВТ 10 (2011–2016): Dontsov, D. Vybrani tvory: u 10 t. Т. 1–Т. 10 [Selected works]. Uporiad., pisliam., koment. O. Bahan. Drohobych: Vidrozhennia (in Ukr.).]
Нац.: Донцов, Д. Націоналізм. Вінниця: ДП «ДКФ», 2006.
[Нац.: Dontsov, D. (2006). Natsionalizm [Nationalism]. Vinnytsia: DP “DKF” (in Ukr.).]

Дата надходження до редакції: 01.08.2025

Дата надходження після доопрацювання: 05.10.2025

Дата затвердження редакцією: 10.10.2025

VERBALISATION OF THE POLITICAL ANTITHESIS *AMERICA* ↔ *RUSSIA* IN THE DISCURSIVE-TEXTUAL SPACE OF DMYTRO DONTSOV

Oksana Mykytyuk

Ukrainian Language Department, Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine.

Abstract

Background: The relevance of the study is motivated by the need to examine the linguistic heritage of Dontsov as a vivid and phenomenal political lingual personality with the aim of introducing the ideas of this lingual personality into the Ukrainian space and beyond.

Purpose: The purpose of the study is to analyse the verbalisation of the political antithesis *America* ↔ *Russia* in the discursive-textual space of Dmytro Dontsov, to show the role of politics in the formation of antithesis, to reveal the semantic content of antithesis, and to recreate the social, historical and cultural background of the era, which is the basis for modelling antithesis.

Results: The discursive markers of Dontsov's texts are political toponyms that present propaganda ideas or form political allusions. From the perspective of existential pragmatics, the important units of political language thinking are the toponyms *Ukraine*, *Russia* (*Muscovy*), and *America*. The toponymic antithesis *America* ↔ *Russia* in Dontsov's narrative is verbalised on the basis of (1) a technique of argumentation based on syncretism and reinforced by the use of political concepts, the actualisation of numerous meanings, and the use of colour lexemes; (2) the technique of appealing to authorities (intertextual insertions), which allows to reveal the names of politicians or cultural figures whom Dontsov considers worthy of discussion, and nominates their opinions as important or, conversely, completely unacceptable.

Discussion: Antithesis is a kind of 'code' used by Dontsov in his polemics with opponents. The modelled toponymic antithesis *America* ↔ *Russia* reproduces the politician's ideology and is important for achieving communicative goals. The pragmatic effectiveness of Dontsov's texts is reproduced through imaginary pluses and minuses, so the highlighted antithesis forms Dontsov's vision of the future of Ukraine and the world. **The prospects of the work** are a) to describe the antithesis *America* ↔ *Ukraine*, which is a 'practical guide' to establishing one's own state; b) to develop a concept for a dictionary of Dontsov's language.

Keywords: political antithesis *America* ↔ *Russia*, verbalisation, discursive-textual space, Dmytro Dontsov, existential pragmatics, politotoponyms.

Vitae

Oksana Mykytyuk – Doctor of Philology, Associate Professor of the Ukrainian Language Department at the Lviv Polytechnic National University. Research interests: linguistic personology, political linguistic personology, speech culture, lexicology, applied linguistics and terminology.

Correspondence: MykytyukStek@ukr.net

Received: 01.08.2025

Received in revised form: 05.10.2025

Accepted: 10.10.2025